ABDUSSAMED VÂ'İZ-İ SÛFÎ

Hadîs, tasavvuf ve Şafiî fıkıh âlimi. Künyesi, Ebü'l-Kâsım olup, asıl ismi, Abdussamed bin Ömer bin Muhammed bin İshâk'dır. Dîneverî nisbet edildi. Sûfî ve Vâ'iz lakabları verildi. Bağdâd'da oturur, emr-i ma'rûf ve nehy-i münkerle (iyiliği emredip, kötülükten sakındırmakla) meşgûl olurdu. 397 (m. 1006) yılında vefât etti.

Ebü'l-Kâsım Dîneverî diye de tanınan Abdussamed Vâ'iz-i Sûfî, birçok âlimden ilim tahsil etti. Hocalarından Ahmed bin Selmân Necâd'dan hadîs ilmini, Ebû Sa'îd İstahrî'den fıkıh ilmini öğrendi. Kendisinden sonra gelen âlimler, hadîs ilminde sika (güvenilir) olduğunu söylediler. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîfleri duymak için, çok uzaklardan gelip va'z ettiği mescidi dolduran insanlar, onun iki rek'at namaz kılmadan söz söylediğini duymazlardı. Devamlı emr-i ma'rûf ve nehy-i münkerle uğraşır, insanlara doğruyu göstermeğe gayret

ederdi. Dünyâya ehemmiyet vermezdi. Çok cömert olup, bir başkasının ihtiyâcı varken, kendi ihtiyâcını görmezdi.

Va’zlarına ve derslerine akın akın gelen insanlar, onun dünyâ ve âhıret se’âdetine kavuşturan feyzinden istifâde etmişler, ba’zıları talebe olmakla şereflenmişlerdir. Bunlardan en meşhûr iki talebesi, Kâdı Ebû Abdullah Saymeri ve Abdülazîz Ezcî’dir.

Ali bin Muhammed bin Hasen Mâlikî anlatır: Birgün biri Abdussamed’in mescidine geldi. Elinde tuttuğu, içinde yüz altın bulunan keseyi ona vermek istedi. Kabûl etmeyince, adam parayı yere bırakıp gitti. O da mesciddeki ihtiyâç sahiplerine dağıttı. Para bittikten sonra, oğlu gelip para istedi. Abdussamed hazretleri de “Git! Bakkâldan veresiye al” buyurdu.

Abdussamed Sûfî’nin Enes bin Mâlik’den rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte, Peygamberimiz (aleyhisselâm) “Muhakkak yahudiler, selâm ve emniyet husûsunda size hased ederler”buyurdu.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-3, sh. 329

2) Târîh-i Bağdâd cild-11, sh. 43